

DE *Landeigenaar* IN VLAANDEREN

BELGIË - BELGIQUE
P.B.
3990 PEER
12/3118

DRIEMAANDELIJKS - NOVEMBER - DECEMBER - JANUARI // 2012 - 2013
NR. 58 - LANDELIJK VLAANDEREN - VERENIGING VAN BOS-, LAND- EN NATUUREIGENAARS VZW

Natura 2000 actueel

Werkgroep Implementatie
Instrumentarium

Winterwandeling in
een Natura 2000 gebied

Particulier Natuurbeheer

Beheer vandaag
in de praktijk gebracht

VLM

Samenwerkingsovereenkomst
ondertekend

dossier

Landbouw in de Vlaamse ruimte

Gronden in agrarisch gebied: enkel voor landbouwgebruik?
Studiedag Agriflanders

Landelijk Vlaanderen

Woord van de voorzitter

Wij hebben u uitvoerig geïnformeerd over de talrijke overheidsinitiatieven die momenteel op tafel liggen of in ontwerp zijn: o.a. het nieuwe erfgoed decreet met aansluitende uitvoeringsbesluiten, een initiatief voor de typevoorschriften die de toekomstige RUP's (ruimtelijke uitvoeringsplannen) zullen begeleiden en een studie van ANB omtrent een verbetervoorstel voor de «trage wegen». Omtrent deze laatste zaken is er zeker nood aan een verduidelijking, in het kader van de correcte juridische constructies.

Natura 2000

Opnieuw wordt onze eerste aandacht gevestigd op Natura 2000. Heel recent heeft de Minaraad kennis genomen van de studie uitgevoerd door het secretariaat over alle instrumenten van het bos- en natuurbeleid. Deze instrumentenstudie is een lijvig document geworden van rond de 300 blz. met een zeer interessante analyse van alle bestaande instrumenten, aangevuld met een aantal vaststellingen omtrent de effectiviteit, de efficiëntie en de billijkheid ervan, in eerst plaats voor de implementatie van Natura 2000. Deze studie is aan te bevelen lectuur voor wie op de hoogte wil zijn van de beleidsinstrumenten, hun sterktes en hun zwaktes.

Aansluitend bij die studie heeft de Minaraad, na lange discussies in de Commissie Open Ruimte in aanwezigheid van alle betrokken actoren van de Open Ruimte, een advies geformuleerd voor de Minister, het Parlement en de overheid met een aantal mogelijke pistes voor het aanvullen en verbeteren van die instrumenten.

Opmerkelijk is dat partijen die vaak tegengestelde visies hebben zoals “landbouw” en “natuur” nu wel een consensus hebben bereikt voor een gemeenschappelijk advies en dit samen met de economische sector en de privé beheerders. Voor deze laatste groep was dit een interessante discussie want het is voor

het eerst dat de traditionele bipolariteit “landbouw en natuur” wordt overtroffen met de erkenning van de rol van anderen, zijnde de particuliere beheerders. Het advies refereert expliciet naar hun rol en de nood aan gepaste instrumenten voor het beheer door hen, wat, buiten de bossfeer, vandaag totaal ontbreekt. Ter dezer gelegenheid werden ook andere instrumenten geëvalueerd en werden nieuwe voorstellen geformuleerd.

De belangrijkste voorstellen

Ik onderstreep hier enkele van deze punten, want zij zijn van groot belang voor onze doelgroep.

1. *Op gebied van beheer werd het concept van geïntegreerd beheerplan aanbevolen, als aanvulling van het bosbeheerplan, dus ook voor de gebieden buiten de bossfeer.*

2. *Voor kleinere percelen of voor percelen gelegen in een netwerk waar landbouw beheerovereenkomsten gelden, werd de “beheerovereenkomst natuur” aanbevolen voor niet-landbouwers.*

Dergelijke plannen en overeenkomsten werden voorgesteld voor een uniforme periode van een generatie, of 24 jaar met periodieke evaluaties om de 6 jaar (waaronder monitoring). Voor privé inrichting werd de lancering van het instrument “natuurprojectovereenkomst aanbevolen.

3. *Daar waar lange termijn verbintenissen worden verwacht vanuit de landbouw, zou, in geval van pacht, een driehoeksrelatie moeten ontstaan tussen overheid, verpachter en pachter om de wederzijdse verplichtingen te bepalen.*

4. *Indien er een nieuw voorkoopprecht komt in SBZ gebieden, dan moeten er duidelijke regels zijn voor de zonering ervan, voor de uitoefening ervan, voor de neutrale opvolging van het uit te voeren privé beheer door de kandidaat koper en zal er geen voorkoopprecht gelden bij: koop intern in de familie (tot de derde graad) of wanneer er niets verandert in het beheerplan.*

5. *Ook de externaliteiten bij reservatenbeheer (zijnde invloed op derden buiten de effecten van het reservaatbeheersplan) zijn een rem voor het gebruik van dit instrument door de privé beheerders. Het nut van die externaliteiten moet herbekeken worden.*

6. *Voor bebossing zouden de middelen van het bossencompensatiefonds ook gebruikt moeten kunnen worden voor privé aankoop van gronden of andere financieringen voor privé bebossing.*

7. *Er wordt gepleit voor een capaciteitsopbouw voor de doelgroepen dus ook voor de privé beheerders om de individuele beheerders te ondersteunen en begeleiden bij het nemen van engagementen tegenover de overheid in het kader van de natuur richtplannen, die zouden kunnen evolueren naar “Management plannen”. Dit ligt in de aard van het door ons voorgesteld servicecenter.*

8. *Het aanwenden van gronden voor het beheer moet gepaard gaan met de nodige compensaties. Een vereenvoudiging en een afstemming van alle bestaande compensatiemechanismen zou moeten onderzocht worden.*

9. *Sommige regelgevingen die erg ingewikkeld zijn kunnen best vereenvoudigd worden, zonder de effectiviteit ervan te schaden. Voorbeeld is de regelgeving over vegetatiewijzigingen die nu praktisch onleesbaar is. (Zie tekst ‘Wegwijs’ in de Landeigenaar 57)*

10. *Er wordt gepleit om samenwerkingsverbanden tussen beheerders aan te moedigen zoals bosgroeperingen en beheersgroepen al dan niet samen met andere sectoren zoals agrarische beheergroepen.*

11. *Er wordt gepleit voor het afschaffen van successie- en schenkingsrechten en van de volledige onroerende voorheffing op de gronden in SBZ (speciale beschermingszone), dit naar Waals model.*

Conclusie

Deze zijn de voornaamste aanbevelingen die unaniem werden geformuleerd. Er wordt dus verwacht dat deze, met andere voorstellen (die voornamelijk op andere doelgroepen gericht zijn), op een zekere politiek consensus zullen kunnen rekenen. De grote vraag blijft wel hoe het hele Natura 2000 verhaal met voldoende middelen zal gefinancierd worden en in hoeverre deze prioriteit de andere beleidsinitiatieven nog mogelijk zal maken.

Aan die financiering wordt actief gewerkt maar het is duidelijk dat in tijden van besparingen een dergelijk zwaar programma, door Europa zelf opgelegd, financiële keuzes zal eisen. Ons pleidooi is altijd geweest dat de ruimte die gegeven wordt aan de private sector, besparend zal zijn voor de overheid. Deze weg wordt nu gevolgd en het is een niet te missen kans om aan te tonen dat wij volwaardige en betrouwbare partners kunnen zijn indien een kader wordt uitgewerkt met instrumenten, begeleiding en vertrouwen.

Voorzitter Philippe Casier

Beste lezers,

Landelijk Vlaanderen viert in 2013 haar 10 jarig bestaan. Onze Landeigenaar werd in een nieuw kleedje gestoken, dit is alvast ons geschenk voor u! Veel leesplezier,

Philippe Casier, voorzitter Landelijk Vlaanderen

Inhoud

blz. 02	Woord van de voorzitter
blz. 04	Gronden in agrarisch gebied: enkel voor landbouwgebruik?
blz. 8	Studiedag Agriflanders: 'Landbouw in de Vlaamse Ruimte'
blz. 11	Winterwandeling in een Natura 2000 gebied
blz. 14	Natura 2000 Actueel
blz. 16	Particulier Natuurbeheer vandaag beheer in de praktijk gebracht
blz. 20	Meerjarenonderhoudsplanmetkostenraming Monumentenwacht
blz. 21	Verzekeringen voor bos
blz. 22	Inverde : cursusaanbod
blz. 23	VLM samenwerkingsovereenkomst
blz. 24	Activiteitenkalender en ledeninfo

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw. - Lambermontlaan 410 1030 Brussel - tel 02 217 27 40 - fax 02 217 27 43 v.u. B. de Lophem - www.landelijkvlaanderen.be
Redactie, vormgeving en realisatie: Marieke Smets
info@landelijkvlaanderen.be
IBAN BE37 3350 4426 9028
© Landelijk Vlaanderen vzw
© Coverfoto: Peter Batenburg

Gronden in agrarisch gebied: enkel voor landbouwgebruik?

Zal de regelgeving tussenkomen?

> Auteurs: Philippe Casier en Marieke Smets

De laatste tijd werd regelmatig geschreven en gesproken over het vrijwaren van grotere aaneengesloten landbouwgebieden voor de beroepslandbouw. Dit thema duikt nu blijkbaar op als gevolg van de discussies omtrent het nieuw Beleidsplan Ruimte. In verschillende beleidsdocumenten werd hierop gealludeerd en het voorstel van plattelandsbeleidplan beschrijft dit uitvoerig. Blijkbaar wordt dit thema in het overleg omtrent de AGNAS afbakening ook besproken. Een aantal studies worden aan gerelateerde onderwerpen toegewijd.

Wij proberen sinds het begin van dit jaar te weten waarover het juist gaat en de nodige informatie te vinden over de onderliggende doelstellingen. Tot nu toe kregen wij enkel gebrekkige informatie en hopelijk zullen wij in de komende maanden een duidelijker beeld bekomen. Dergelijk voornemen heeft belangrijke implicaties voor landeigendom, landbeheer en landgebruik vooral als men de intentie heeft in te grijpen met beperkingen of geboden die mogelijk kunnen gaan tot het aantasten van grondwettelijke rechten.

Al zijn de vaststellingen correct en kan men begrijpen dat landbouw in agrarische gebieden volwaardig uitgeoefend moet kunnen worden, wij hebben echter het gevoel dat men niet goed weet hoe deze zaak aan te pakken: om de stijgende grondprijzen te beheersen en beperkingen op de landbouwbedrijfsvoering vanuit andere functies die in landbouwgebieden plaats hebben te vermijden. Er worden zelfs ideeën geopperd om bv. wonen of paarden te verbieden in landbouwgebieden!

Wij geven hierna enkele teksten uit recente nota's om u de huidige sfeer te schetsen. Zorgwekkend is dat nergens bij lezingen of in studies rekening wordt gehouden met de pachtrelatie en dus de rechten van de eigenaars en de daarin wettelijk voorziene contractuele bepalingen. Landbouwgebruik wordt beschouwd als een recht van de gebruiker (zonder tijdsfactor) en de "precariteit" van het bedrijf wordt

gekoppeld aan ruimtelijke of sectorale beperkingen zonder blijkbaar te beseffen dat er ook contractuele beperkingen zijn. Dit zou laten vermoeden dat eigenaars verondersteld worden om verplicht pachtcontracten af te sluiten! Wat blijft er dan over van het eigendomsrecht en wie zal de vergoedingen voor eventuele gebruiksbeperkingen betalen?

Ook de intellectuele studies over de gebonden materies houden geen rekening met de pachtcontracten of de talloze precare afspraken die op het terrein bestaan. Recht op gebruik wordt verondersteld als zijnde on-eindig. Die zachte verstedelijking en die "precariteit" worden grotendeels veroorzaakt door de strakke pachtwet die de eigenaars afschrikt om nieuwe pachtcontracten af te sluiten. Jammer dat de beleidsorganen dit element altijd negeren want hier vindt men een essentiële oorzaak van de huidige toestand. Het wordt dringend tijd dat er gesleuteld wordt aan de pachtwet of rond de pachtwet (weliswaar zonder de verworven rechten van de gebruikers te schaden).

Aansluitend op deze thematiek wordt veel aandacht geschonken aan het hergebruik van leegstaande bedrijfsgebouwen op het platteland. De bestudering van dit thema is gekoppeld aan het eerste maar wij nemen dit hierna in dit tijdschrift niet mee. Volgende teksten geven u alvast een actueel beeld over deze materie.

De Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening
In deze beleidsbrief wordt eerst de beleidscontinuïteit met de effectieve uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen behandeld. Opmerkelijk is dat nergens in de beleidsbrief wordt vermeld dat belangrijke actoren zoals de bossector en de eigenaars - van 600.000 ha land - in dit overleg niet uitgenodigd zijn. Enkel landbouw- en natuurverenigingen zijn welkom...

"Op het overleg werd een startnota over het hergebruik van leegstaande bedrijfsgebouwen op het platteland toegelicht. Om dit thema verder uit te werken is een beleidswerkgroep opgericht onder leiding van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. Het plan van aanpak vertrekt van niet-agrarische en dus zonevreemde economische activiteiten in voormalige agrarische gebouwen binnen bestaande volumes en gelegen in een agrarische bestemming. Via concrete cases wordt zowel inhoudelijk (kwaliteit, dynamiek en programma) als ook instrumenteel (analyse van het bestaande instrumentarium, onderzoek van nieuwe pistes) vorm gegeven aan het plan van aanpak.

In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 7 mei 2010 werkt mijn administratie samen met een administratie-overschrijdend projectteam, in overleg met de lokale besturen en de natuur- en landbouworganisatie, aan de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de afbakening van de resterende landbouw, natuur- en bosgebieden zoals voorzien in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (AGNAS). Het ruimtelijk beleid werkt hierbij als integrator. De werking van het coördinatieplatform C-AGNAS is een voorbeeld van hoe partnerschappen tussen de betrokken Vlaamse ministers, administraties, lokale besturen en andere stakeholders in praktijk vorm krijgen".

Daarna behandelt de brief het nieuw strategisch lange termijn ruimtelijk Beleidsplan met planhorizon 2020 en een doorkijk tot 2050 en wijst de brief op korte termijnacties in het Groenboek waaronder het "vrijwaren van strategisch aaneengesloten landbouwgebieden voor de professionele landbouw", zonder verdere commentaar. →

“ **Het vrijwaren van de open ruimte en het beschermen van de ruimtelijke kwaliteit is een belangrijke en urgente uitdaging in Vlaanderen.** ”

“ Men vergeet misschien dat landbouw een privé activiteit is, en dat de gronden meestal in privé bezit zijn.”

Fotografie met dank aan Pieter Batsburg ©

De Saro (= de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening) heeft uit eigen initiatief een advies geformuleerd omtrent deze beleidsbrief: “Wat betreft de AGNAS-projecten vraagt de raad aandacht voor de knelpunten in de projectstructuur (o.a. inzake de vertegenwoordiging van alle relevante doelgroepen). Eén van de korte termijnacties betreft ‘het vrijwaren van strategisch aaneengesloten landbouwgebieden voor de professionele landbouw. Het is momenteel onduidelijk wat met deze actie effectief beoogd wordt. Bovendien zal dit moeten ingekaderd worden binnen de doelstelling om strategisch aaneengesloten landbouwgebieden voor de professionele landbouw te realiseren. De raad dringt er op aan dat ze te gepasten tijde om advies zal worden gevraagd omtrent dit beleidsinitiatief”.

Beleidsbrief Landbouw en Platteland

“De landbouwsector is verantwoordelijk voor een aanzienlijk ruimtegebruik maar eveneens onderhevig aan de ruimteclaims vanuit andere beleidsdomeinen. Een weloverwogen visie op de open ruimte en de garantie op het behoud ervan waarin landbouw kan en mag functioneren is zeker maatschappelijk verdedigbaar. Vanuit het beleidsdomein Ruimte wordt interdepartementaal gewerkt aan een nieuw Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, de opvolger van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De Vlaamse Regering besliste bij de goedkeuring van het Groenboek eveneens over de uitwerking van enkele korte termijnacties die als quickwins kunnen gerealiseerd worden en tevens in de lijn liggen van het toekomstig beleidsplan. Het vrijwaren van strategische aaneengesloten landbouwgebieden voor de professionele landbouw moet garanderen dat ruimtelijke ontwikkelingen in agrarische gebieden weloverwogen plaats vinden.

De huidige wetgeving biedt in het agrarisch gebied mogelijkheden voor een waaier van activiteiten zoals residentialisering, vertuining en verpaarding, functiewijzigingen naar andere dan landbouwfuncties en bestemming van zonevreemde functies. Ze komen het functioneren van de agrarische structuur niet altijd ten goede door b.v. hun invloed op de grondprijzen, waardoor gronden aan de landbouwsector onttrokken worden, en op de prijzen van vrijkomende landbouwuitbatingen.

In nauwe samenwerking met de landbouwadministratie zal worden nagegaan voor welke strategisch belangrijke landbouwgebieden mogelijke beperkingen kunnen worden ingevoerd zodat het professioneel agrarisch gebruik in deze gebieden maximaal voorrang krijgt.” Het ontwerp van Plattelandsbeleidsplan voorziet ook de open ruimte te vrijwaren en te ontwikkelen met een uitgebreide beschrijving: “Het oorspronkelijk open, monofunctioneel gebied voor landbouw, bos of natuur is de laatste decennia veranderd in een complexe, gefragmenteerde ruimte met naast de traditionele openruimte gebruikers ook andere functies zoals wonen, werken en recreatie.

Het vrijwaren van de open ruimte en het beschermen van de ruimtelijke kwaliteit is een belangrijke en urgente uitdaging in Vlaanderen. Naast de “harde” verstedelijking, die de bebouwing en de verharde oppervlakte doet toenemen, treedt in Vlaanderen eveneens een “zachte” verstedelijking op door de functiewijzigingen en het multifunctioneel gebruik van de bestaande bebouwde en onbebouwde ruimte. De nieuwe functies op het platteland leiden tot ruimtelijke transformaties die in toenemende mate beslag leggen op landbouwgrond en de

ruimtelijke kwaliteit onder druk zetten. De transformaties verschillen van gebied tot gebied, waarbij de meer verstedelijkte en versnipperde delen van Vlaanderen het sterkst getroffen worden. Zo is er het toenemend gebruik voor wonen, waarbij nog steeds één tiende van de nieuwe huishoudens zich in de open ruimte vestigt. 31% van de huidige bouwgrondreserves ligt in linten of verspreide bebouwing in het buitengebied, wat leidt tot een verdere verlinting en versnippering van het landschap. Deze residentialisering brengt ook een golf van privatisering met zich mee waarbij de omliggende open ruimte wordt ingelijfd in de privé sfeer (vertuining, verpaarding, toename van hobbyland- en bosbouw, ontstaan van nieuwe landgoederen, ...).

Een gebruik van de open ruimte die niet meer bepaald wordt door productiebehoefte, maar door leefstijlvoorkeuren. De privatisering van grote landelijke terreinen verdient extra aandacht. Daarnaast treedt er o.a. door het vrijkomen van agrarische gebouwen een economische diversificatie op waarbij steeds meer activiteiten (deels zonevreemd) verschijnen die niet langer banden hebben met de agrarische sector (zie ook doelstelling J). Een andere belangrijke transformatie is de toename van het recreatief (mede)gebruik waarbij de open ruimte een publieke ruimte geworden is die consumeerbaar en beleefbaar is voor een stedelijk publiek.”

Het ontwerp plattelandsbeleidsplan stelt dan als doelstelling op korte en middellange termijn: “De verschillende ruimtelijke transformaties in het zog van de verstedelijking zorgen voor het verdwijnen van hoogwaardige landbouwgrond. Hoe deze landbouwgrond in de toekomst beter te beschermen, is echter niet zo gemakkelijk. Parallel met

de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, zet het departement RWO op vraag van de Vlaamse regering daarom in op een korte-termijnactie om in aaneengesloten landbouwgebieden met strategisch karakter de invloed van drukfactoren op het functioneren van de professionele landbouw af te zwakken of weg te nemen.” In deze tekst zijn er verregaande uitspraken over de “privatisering” van de open ruimte, in tegenstelling tot een soort “publieke” functie van die ruimte voor de landbouwproductiebehoeften.

Men vergeet misschien dat landbouw een privé activiteit is, en dat, buiten overheidseigendom voor beleidsredenen of na openbare procedures, de gronden in de open ruimte meestal in privé bezit zijn en het eigendomsrecht er toch nog een juridische waarde heeft. Niemand is trouwens verplicht om een landbouwcontract af te sluiten. Er is dus geen privatisering van de open ruimte maar wel van de bepaalde eigendomskeuzes. Indien deze belet zijn door de overheid dan is dit een collectivisering met juridische vormen en dan moet het arsenaal van vergoedingen in werking treden. Al is de vaststelling juist, de woordkeuze in de nota is zeker onterecht en de conclusies zijn verregaand en onvolledig.

Nieuwe typevoorschriften bij het RUP

Onlangs werd een voorstel van nieuwe typevoorschriften die de RUP's begeleiden voorgelegd ter advisering van de Saro, weliswaar alvorens dit naar het politiek niveau ging. Het voorstel voor het agrarische gebied toont hoe de hierboven omschreven intenties geïnterpreteerd kunnen worden bij de uitvoering: “Het gebied is bestemd voor beroepslandbouw, zorgboerderijen en landbouweducatie. Alle handelingen die

nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven, zijn toegelaten. Een landbouwbedrijfszettel mag alleen de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten. Verblijfsgelegenheden binnen de bestaande hoofdzakelijk vergunde gebouwen, en sanitaire voorzieningen voor hoevekamperen, die ondergeschikt zijn aan het landbouwbedrijf, zijn toegelaten”. De toelichting is: “Onder landbouw wordt verstaan: landbouw in de ruime zin van het woord, namelijk het beroepsmatig kweken van planten of dieren voor de markt en niet voor recreatieve doeleinden. Het kweken of houden van planten of dieren als recreatieve activiteit, los van een agrarische beroepsactiviteit in hoofd- of nevenberoep en niet met oog op het produceren voor de markt, wordt beschouwd als hobbylandbouw en is niet toegelaten”.

Het Saro advies hieromtrent luidt: “De bepaling inzake zonevreemde functiewijzigingen van landbouwbedrijven wordt geschrapt. Het is voor de raad onvoldoende aangetoond dat met deze schrapping de zonevreemde functiewijzigingen in agrarisch gebied niet onmogelijk worden gemaakt. Dit zou volledig onaanvaardbaar zijn. Een landbouwer die de beroepslandbouwactiviteit niet verder wenst te zetten, moet nog op geldige wijze kunnen blijven wonen op de hoeve en dus in aanmerking kunnen komen voor een functiewijziging van ‘landbouw’ naar ‘wonen’. Dit geldt generiek voor heel wat eigendommen die in het bezit zijn van private personen die geen beroepslandbouwer zijn. Indien een schrapping van deze bepaling in de typevoorschriften zou overwogen worden moet duidelijk aangetoond worden dat dit niet leidt tot enige wijziging aan de huidige situatie. In de gewijzigde handleiding wordt voor de standaardbepaling

‘agrarisch gebied’ het kweken of houden van planten of dieren als recreatieve activiteit - los van een agrarische beroepsactiviteit in hoofd- of nevenberoep en niet met oog op het produceren voor de markt - beschouwd als hobbylandbouw en aldus niet toegelaten. Hoewel de toelichting geen verordenende waarde heeft, zal deze formulering voor heel wat onduidelijkheid zorgen. Het debat over de problematiek van zonevreemde functiewijzigingen en het houden van dieren door niet-beroepslandbouwers in agrarisch gebied wordt op deze manier zeker niet uitgeklaard.”

In het rapport “Bestemming en gebruik van landbouwgrond” wordt volgende aanbeveling geformuleerd: “Aanbeveling 4: een aanpassing van de codex RO om ongewenste ruimtelijke transformaties binnen de landbouwbestemmingen af te remmen. Het is belangrijk te kunnen garanderen dat gebieden met een landbouwbestemming hun agrarische functie maximaal kunnen behouden en ontwikkelen. Er dient vermeden te worden dat de landbouwbestemmingen worden uitgehold en dat er ongewenste transformatieprocessen plaatsvinden. Een aanpassing van de codex RO voor wat betreft het aspect functiewijzigingen lijkt daarom aangewezen”.

Een aantal studies/rapporten over dit onderwerp zijn momenteel lopende of zijn afgewerkt en worden verder in deze “Landeignaar” aangehaald, waaronder de studie van Eva Kerselaers (ILVO) over het ‘Landbouwwaarderingsinstrument’ en de ‘Landbouw Impact Studie’. De presentatie over het LIS staat op www.landelijkvlaanderen.be/landbouw. De beleidsbrief kan u terugvinden op www.vlaamsparlement.be, de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening op de site: www.ruimtelijkeordening.be

Landbouwstudiedag Agriflanders

Landbouw in de Vlaamse ruimte

> Auteur: Eva Kerselaers, Instituut voor Landbouw en Visserij
Onderzoek - eva.kerselaers@ilvo.vlaanderen.be

Op 10 januari organiseerde het Beleidsdomein Landbouw&Visserij een studiedag op Agriflanders over "Landbouw in Vlaamse ruimte". In één van de lezingen stelde Eva Kerselaers, onderzoekster bij het instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), de resultaten van haar doctoraat voor. Onderwerp van dit doctoraat zijn de planningsprocessen op het Vlaamse platteland en de ontwikkeling van een landbouwaarderingsinstrument om deze processen te ondersteunen. Hieronder een weergave van de lezing.

Door de oprukkende verstedelijking en de veranderende verwachtingen ten aanzien van het platteland lonken almaar meer actoren naar de schaarse open ruimte in Vlaanderen. Een zeer concreet gevolg is dat landbouwgrond wordt ingenomen door andere landgebruiken, zoals bebouwing, industrie, natuur of bos. De strijd om de schaarse open ruimte in Vlaanderen creëert een spanningsveld en heel wat ontevredenheid. De uiteenlopende planningsprocessen op het platteland verlopen dan vaak ook moeizaam. Om te achterhalen waar de belangrijkste knelpunten in de rurale planningsprocessen zitten, interviewde Eva Kerselaers verschillende landbouwers en medewerkers van landbouw- en natuurorganisaties, provincie- en gemeentebesturen en administraties van landbouw, ruimtelijke ordening, natuur en erfgoed.

Ze polste naar hun ervaringen met deze planningsprocessen. Vaak ging het om processen waarbij landbouwgrond zou ingepalmd worden door natuur of bos, maar evengoed kwamen havenuitbreiding, overstromingsgebieden of industriegebieden aan bod. Op basis van deze interviews konden verschillende factoren aangeduid

worden die verklaren waarom de rurale planningsprocessen zo moeilijk verlopen. Een eerste factor is participatie. Ondanks de tendens naar meer participatie in de planningsprocessen, klagen de landbouwactoren dat ze vaak niet of te laat betrokken worden. Of dat ze wel betrokken worden, maar dat wat ze zeggen geen invloed lijkt te hebben op de beslissing. Andere geïnterviewden klagen dan weer dat ze wel landbouwactoren uitnodigen, maar dat niemand komt of dat er vanuit landbouw niet altijd op een constructieve manier geparticipeerd wordt in de processen. Een tweede factor is de aanslepende onzekerheid die het gevolg is van planningsprocessen. Vaak is er veel tijd tussen de opstart van een proces en de uiteindelijke beslissing. Vervolgens kan het ook nog lang duren eer deze beslissing concrete gevolgen heeft op het terrein. Hierdoor weten betrokkenen gedurende een lange periode niet waar ze aan toe zijn. Ten derde blijkt het onduidelijk of de bestaande compensatiemechanismen volstaan. Er is weinig gekend over het uiteindelijk effect van planningsbeslissingen op landbouwers, waardoor er bij de verschillende betrokkenen tegenstrijdige verhalen circuleren. Bovendien is men het oneens over de plaats die individuele belangen moeten krijgen in het planningsproces. Een deel van de geïnterviewden vindt het vanzelfsprekend dat men van bij het begin van het proces rekening houdt met de impact die de beslissing zal hebben op de eigenaars en gebruikers. Een andere groep denkt dat individuele belangen geen rol mogen spelen in de visievormingsfase. Hier worden immers lange termijnplannen uitgewerkt voor het platteland en dat mag niet doorkruist worden door korte termijnbelangen. Het gebrek aan een

langetermijnvisie op de ontwikkeling van landbouw is een ander punt van onvrede. Verschillende geïnterviewden geven aan dat deze langetermijnvisie ontbreekt, waardoor het moeilijk is om verder te kijken dan de huidige landbouwsituatie. Tenslotte is het belangrijk te beseffen dat moeilijkheden in de planningsprocessen niet enkel bepaald worden door de manier waarop de planningsprocessen aangepakt worden. De context waarin het proces zich afspeelt is ook belangrijk. Een duidelijk voorbeeld is hier de impact van de huidige moeilijke economische toestand. Wanneer de landbouwsector economisch onder druk staat, heeft dit een invloed op hun positie in de planningsprocessen.

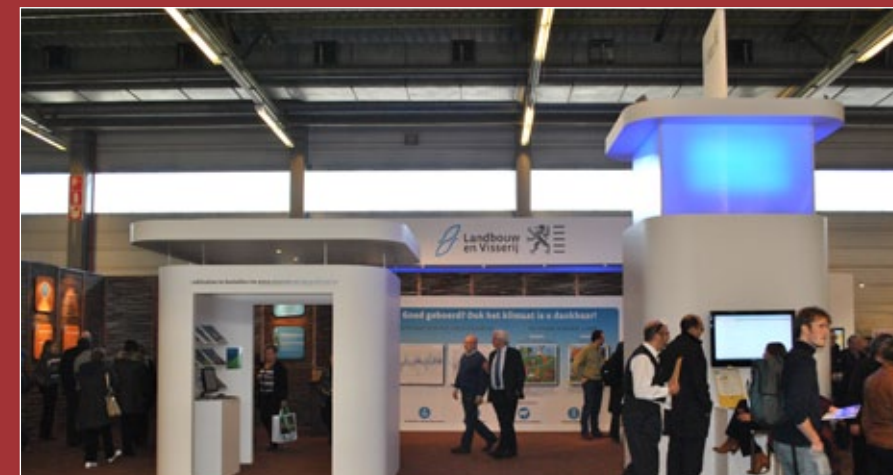
De Landbouwimpactstudie of LIS

Gegeven deze moeilijke situatie startte het Beleidsdomein Landbouw en Visserij met de ontwikkeling van een instrument dat beslissingen omtrent landgebruik op het platteland kan ondersteunen. De centrale vraag daarbij was welke gebieden vanuit landbouwstandpunt zeker behouden moeten worden voor landbouw? Het instrument kreeg de naam Landbouwimpactstudie of LIS en bouwt verder op een reeds bestaand instrument van de Vlaamse Landmaatschappij, de Landbouwgevoeligheidsanalyse. Om de wetenschappelijke basis van de landbouwimpactstudie te verzekeren werd de medewerking van ILVO gevraagd.

Het algemene principe van de landbouwimpactstudie en de landbouwgevoeligheidsanalyse is gelijk. Er wordt voor elk perceel in landbouwgebruik gekeken hoe het scoort op een aantal kenmerken of criteria. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de beschikbare

databronnen en kaartmateriaal, die verzameld worden in een geografisch informatiesysteem (GIS). Door de scores van deze criteria op te tellen, bekom je een globale waardering voor elk perceel. Daarbij kan je bepaalde criteria zwaarder laten doorwegen dan andere, omdat niet alle criteria even belangrijk zijn. Om de waardering van de verschillende percelen overzichtelijk voor te stellen, wordt een indeling in klassen gemaakt en die klassen worden als kleuren voorgesteld op een kaart. Op die manier krijg je snel een ruimtelijk overzicht van de aanwezigheid van landbouw in een gebied en van de waarde van de landbouwpercelen voor de ontwikkeling en het voortbestaan van de landbouw.

Tijdens het onderzoek werd een kader voor toepassing opgesteld dat moet verzekeren dat het instrument op een consistente manier wordt toegepast. Een belangrijk onderdeel van dit kader is een lijst met criteria die het mogelijk maken om de waarde van een perceel voor landbouw te bepalen. Voorbeelden van criteria in die lijst zijn de geschiktheid van de bodem, de kans op overstroming, de gewestplanbestemming en de afstand van het perceel tot de bedrijfszetel. De lijst van criteria is gegroepeerd onder vijf doelstellingen, die op hun beurt opnieuw gegroepeerd konden worden onder twee overkoepelende doelstellingen, namelijk "Gronden met het hoogste potentieel voor landbouw behouden" en "Zo veel mogelijk duurzame bedrijven behouden". Het onderzoek wees uit dat het noodzakelijk is om met de LIS niet enkel aan te duiden of de percelen belangrijk zijn voor landbouw, maar om ook voldoende achtergrondinformatie te verschaffen over welke kenmerken dit bepalen.

In haar doctoraat formuleerde Eva Kerselaers een aantal voorstellen over hoe de rurale planningsprocessen verbeterd kunnen worden. In haar lezing ging ze vooral dieper in op hoe het ontwikkelde instrument een bijdrage kan leveren om de planningsprocessen te verbeteren.

De voornaamste bijdrage is dat het instrument snel een gestructureerd overzicht biedt van de aanwezige landbouw in een gebied. De informatie laat toe te bepalen welke gronden zeer belangrijk zijn voor landbouw en geeft een indicatie van de impact op de landbouwbedrijven die men kan verwachten. Op die manier kan men beter en van in een vroeg stadium rekening houden met landbouw. Het instrument ondersteunt ook de communicatie, zowel tussen landbouwactoren onderling als met andere betrokkenen. Daarbij kan het instrument gebruikt worden als vertrekpunt om bijkomende terreinkennis te incorporeren. Dit is belangrijk omdat niet alle relevante informatie in data-

banken beschikbaar is en een beslissing dus ook niet kan genomen worden enkel op basis van informatie uit deze databanken. Bovendien geeft de landbouwimpactstudie enkel een beeld van de landbouwsituatie. In het beslissingsproces zullen echter ook andere belangen in rekening gebracht moeten worden.

Op basis van het doctoraatsonderzoek werden nog twee bijkomende gebruiksmogelijkheden voor de landbouwimpactstudie voorgesteld. Door deelkaarten te maken waarin telkens de criteria opgeteld worden die in de lijst gegroepeerd zijn onder één doelstelling, kan men vaststellen wanneer de landbouwdoelstellingen niet gelijktijdig bereikt worden.

Deze informatie kan aanleiding zijn om een gepast beleid hierrond uit te werken. Een tweede mogelijkheid is om de kaarten te gebruiken als in-steek voor een visievormingsproces over de ruimtelijke planning van de landbouw. Welke gronden moeten

op Vlaams niveau prioritair behouden blijven voor landbouw? Hoe kan men zorgen dat deze gebieden ook echt in landbouwgebruik blijven? Wat zijn de gevolgen indien bepaalde gronden uit landbouwgebruik genomen zouden worden en hoe kunnen we daarmee omgaan? Hoewel de landbouwimpactstudie vooral focust op gronden die momenteel in landbouwgebruik zijn, is de beste oplossing natuurlijk niet altijd het innemen van landbouwgrond. Soms is de meest geschikte locatie voor de nieuwe activiteit geen landbouwgrond.

Of misschien kan er door efficiënter ruimtegebruik of combineren van activiteiten vermeden worden dat nieuwe open ruimte moet aangesneden worden? Als het onderzoek één ding duidelijk maakt, dan is het wel dat het een grote uitdaging blijft om op een goede manier om te gaan met de schaarse open ruimte in Vlaanderen.

Eva Kerselaers, ILVO

Instituut Landbouw en Visserij Onderzoek

Info Landbouwimpactstudie - www.lwww.landelijkvlaanderen.be/landbouw

Adverteren?

U heeft een bedrijf en wenst uw diensten aan te bieden aan onze lezers?

U kan hier adverteren! Tarieven en voorwaarden staan op onze website..

webcast
streaming
video services

Contact:

Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com

Houten schuurtjes

Mobiele boomzagerij

Snoei- en velwerk

Landelijke omheiningen

ARBORA SERVICE BVBA

Kapellestraat 15 - 9220 Hamme
België - Tel.: 052 / 47.27.84 - Fax.: 052 / 48.11.25
Gsm: 0475/ 70.54.28 - arboraservice@skynet.be
www.arboraservice.be

“

Op zaterdag 22 december 2012 organiseerde ELO vzw een infowandeling in het Natura 2000 projectgebied 3watEr. Leden van Landelijk Vlaanderen werden uitgenodigd. Onder leiding van gids Pierre Crahay, eveneens partner en belangrijke private eigenaar in het projectgebied, werden ondanks het slechte weer enkele locaties op terrein bezocht waar aan natuurherstel wordt gedaan. Aan de hand van deze bezochte terreinwerken vertelde de gids over de vele uitdagingen van het project. Nadien konden de aanwezigen zich verwarmen op domein Bovy.

”

Winterwandeling in een Natura 2000 gebied

> Tekst en beelden: Marieke Smets, directieassistente, en Vincent Dierckx, bestuurslid Landelijk Vlaanderen

Meer info over dit projectgebied kan u terugvinden op www.3water.eu.

Het Life+ project 3watEr, gelegen in het Vijvergebied in Midden Limburg, bevindt zich in de driehoek Hasselt, Zonhoven en Heusden-Zolder. Het is met z'n meer dan 1.000 vijvers een bijzonder waardevol en waterrijk gebied. Het project is uniek in die zin dat het nooit eerder gebeurde dat een natuurbehoudproject van dergelijke omvang zoveel partijen, zowel privaats als publiek, verenigt.

De slagzin van het project 'Natuurlijk Samenwerken' verwijst naar de pijlers ecologie, economie en educatie – die de duurzame basis vormen voor het behoud en de verdere ontwikkeling van dit waardevolle gebied. Dit is de zogenaamde 'Triple E' aanpak, vandaar de naam: '3watEr'. Het 3waEr-project heeft als doelstelling om de open vijverlandschappen te herstellen en te verbeteren, en kadert binnen het Na-

tura 2000 netwerk van de Europese Overheid. We brachten een bezoek aan twee belangrijke locaties binnen dit verhaal: een vijver in herstel en werken aan de bosrand.

Pijler 1: Natuur – ecologie

Door middel van specifieke acties zal de natuur in het projectgebied verbeterd worden. Er worden inspanningen geleverd om de overlevingskansen →

Een van de vijvers met in het midden een met riet beplant eiland voor de roerdomp...

→ Marieke en Vincent bij een modderige nieuw gegraven vijver.

↓ Deze aarden wal wordt de dijk tussen twee vijvers van ongelijke hoogte.

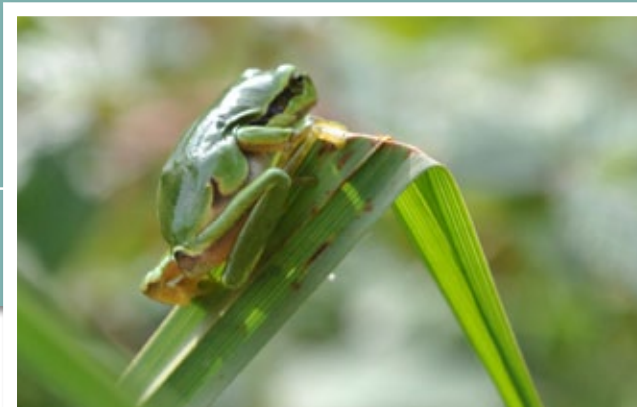
Gids Pierre Crahay vertelt vol enthousiasme over het vijvergebied.

→ Langsheen de bosrand vinden we veel oude bomen, de winterhabitat voor de boomkikker

← Een boomkikker is in het riet bijna onzichtbaar.

Meer info over dit projectgebied kan u terugvinden op www.3water.eu.

van de soorten de roerdomp en de boomkikker te verhogen. Ook de levenskwaliteit van natte en droge heide in het gebied wordt verbeterd. Het gaat in het bijzonder om soorten en habitattypes die door Europa worden aangeduid als 'belangrijk voor het nemen van extra maatregelen om hen in hun voortbestaan te helpen'. Ze vallen dan ook onder de beschermingsdoelstellingen van het Natura 2000 netwerk.

Dit houdt voor de roerdomp in meer open, aaneengesloten vijvers met voldoende riet, voldoende en geschikte vis, helder water en veilige broedplaatsen. Tijdens de wandeling hebben we zo'n nieuw aangelegde vijver bezocht, waarin enkele hoefijzervormige eilanden voor de roerdomp werden opgetrokken. Binnen deze eilanden heeft de roerdomp weldra een veilig foerageer- en broedgebied. Op de uitgegraven wallen (zie foto 1) zal er in een latere fase riet worden geplant om de afkaveling van het eiland tegen te gaan.

De boomkikker heeft dan weer open, zonnige poelen zonder vis nodig met in de nabijheid vochtige graslanden met wat struikgewas en/of bosjes. Het gaat echter niet om de roerdomp en boomkikker alleen. Dit zijn de vlag- of sleutelsoorten. Als zij het beter doen zullen ook een heleboel andere soorten het beter doen, bv. de woudaap, de grote karekiet, de porseleinhoen,...

"Soorten staan ook niet los van hun omgeving. Wanneer men iets doet voor een soort, doet men ook iets voor de omgeving en omgekeerd."

Deze zeldzame soorten zijn doorgaans kwetsbaarder en dus gevoeliger soorten. Zij stellen bijgevolg hogere kwaliteitseisen aan hun omgeving. Dat deze hogere kwaliteit niet alleen de natuur ten goede komt, maar ook de mens (en maatschappij) wordt door steeds meer

studies aangetoond. Het loont dan ook de moeite om deze natuur naar waarde te schatten en ervoor te zorgen dat we ook op lange termijn van haar diensten gebruik kunnen blijven maken. Nu dit duurzaam gedachtegoed ook meer en meer sociaal-maatschappelijk en economisch onderkent wordt, betekent dit voor een gebied rijk aan natuurkwaliteit een extra troef.

Pijler 2: Samen - Educatie

Samenwerken en daaruit leren is de basis van het project 3watEr. Private en publieke landeigenaren en organisaties slaan de handen in elkaar om de waarde en troeven van het projectgebied verder te vergroten en te verduurzamen. Gids Pierre Crahay vertelt over zijn ervaring: "Het project is uniek te noemen omdat een dergelijke samenwerking niet evident is. Redenen zijn de vaak uiteenlopende belangen, historische conflicten, gebrek aan een goede communicatie- en werkstructuur, het ontwijken van extra lasten en plichten, enz. Elke partij heeft vooral oog voor

zijn eigen belangen en dat botst wel eens. Zodra er echter gewerkt wordt aan een gemeenschappelijk belang (zoals een omgeving creëren waarin het prettig wonen, leven en werken is) kan het tij keren. Het afstemmen van de verschillende belangen op het gemeenschappelijke belang blijft echter een continu en intensief leerproces.

Educatie vormt dan ook een sleutelpositie. Pas dan kan de diversiteit aan belangen ook echt voor meer rijkdom, stabiliteit en kleur in de omgeving zorgen. Niet alleen de private en publieke landeigenaren en organisaties worden in het project samengebracht, maar ook de drie maatschappelijke pijlers: economie, ecologie en educatie. Dit is een vooruitstrevende aanpak die ervoor zorgt dat een maatschappij, lokaal, regionaal en mondiaal op lange termijn gezond blijft functioneren."

Pijler 3: Werken - economie

Het laatste element van het project is economische pijler. In het project

worden bepaalde werken uitgevoerd zoals: natuurverbeteringswerken, werken aan betere recreatie en bezoekersinfrastructuur, werken aan een betere afstemming tussen ecologische en economische activiteiten zoals toerisme, viskweek, landbouw en bosbouw, werken aan de samenwerking tussen alle betrokken partijen, enz. Zoals in elke relatie zijn er verschillen en diversiteit, men moet hard werken om in overeenstemming te blijven en met elkaar verder te kunnen. Hierover bestaat een goede uitspraak:

"Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder."

Werken staat in het project ook voor economie. Natuur beheren kost geld, maar brengt op termijn veel op: waardevolle natuur, recreatie en toerisme, natuurbeleving, samenwerking en betrokkenheid van de beheerders, gebruikers en beleidsmakers. Op de tweede locatie van de wandeling werd een

bos bezocht waar een venster werd gecreëerd door kapwerken. Een venster is een vrijgemaakte, doorgang in het landschap zodat laagvliegende vogels (bv de roerdomp) zonder hinder van vegetatie of bos van vijver tot vijver kunnen vliegen. Deze werken vonden plaats op privaat eigendom onder toezicht van het Agentschap Natuur en Bos en zijn daarom een mooi voorbeeld van een privaat-publieke samenwerking.

Binnen het project wordt gewerkt aan een plan om het beheer van het gebied in evenwicht te brengen met wat het waard is voor mens en samenleving. Hierdoor wordt een duurzame toekomst verzekerd en kunnen de uitgevoerde acties behouden blijven, beheerd door de volgende generaties. Het project levert zo een meerwaarde voor het gebied. Dit was een leerrijke wandeling, met dank aan de fantastische terreinkennis van de gids.

Marieke Smets, Vincent Dierckx

Natura 2000 Actueel

Werkgroep implementatie & Instrumentarium

> **Auteur: Valérie Vandenabeele, Project Manager Natura 2000 HVV en Landelijk Vlaanderen**

De eerste draftdocumenten rond implementatie en instrumenten voor eigenaars en gebruikers in Natura 2000 gebieden (waarin wij mee stuurden en input leverden) beginnen te circuleren. Recent publiceerde de Minaraad haar 'Advies op de Instrumenten van Natuur- en Bosbeleid' in functie van de IHD (instandhoudingsdoelstellingen), dit is m.a.w. de menig van de Minaraad over de toekomstige geïntegreerde of eenvoudige beheerplannen, die onderdeel zullen uitmaken van het nieuwe Natuurrichtplan of NRP (of zoals geadviseerd: Managementplan Natura 2000). Het advies weerspiegelt in belangrijke mate het evenwichtige advies en de vragen van onze sectoren: jagers en landeigenaars. Hierbij een korte samenvatting van deze documenten.

De huidige 'technische' kostenstudies (enkel voor beheer en inrichting) komen uit op een geschatte kost voor natuurbeheer tussen de € 32 en 35 miljoen per jaar, (binnen ANB – het Agentschap voor Natuur en Bos – zou dit 10% van het totale budget betekenen!). Men beseft dat er nog vele zaken niet zijn opgenomen in deze studie, maar met dit getal kan reeds gewerkt worden om de begroting voor Natura 2000 in te schatten.

De meeste maatregelen zullen volgens een nieuw en eenvoudig geïntegreerd beheerplan (GBP) kunnen ingevuld worden. Deze GBP zullen op hun beurt dan het 'Managementplan Natura 2000' (nieuwe eenvoudige vorm NRP), de visie per Speciale Beschermings Zone vervolgende op de S-IHD-rapporten (de Instandhoudingsrapporten per Speciale Beschermings Zone), stap voor stap invullen. Het ziet er naar uit dat het GBP zal evolueren tot drie mogelijke types:

1) Een type 1 beheerplan creëert een minimum aan natuur en blijft een grote economische opbrengst behouden. Subsidies en motiveringen zullen hierbij minimaal zijn.

2) Een type 2 beheerplan creëert meer natuur en is minder economisch gericht. Hiervoor verkrijgt men meer subsidies en motiveringen. Dit niveau is te vergelijken met de huidige uitgebreide bosbeheerplannen.

3) Een type 3 beheerplan creëert een maximum aan natuur. Hiervoor wordt een maximum aan subsidies en motiveringen voorzien. Het type 3 kan een extra label 'reservaat' krijgen, ook voor de privé nu, waarbij extra subsidies en zelfs subsidies voor aankoop voorzien zullen worden. Voor het nieuwe reservatenstatuut pleiten wij ervoor dat de huidige externaliteiten ontkoppeld zouden worden! Vb. geen jacht, geen ballonvaart,...

Concrete cijfers of de verhoudingen tussen de verschillende types moeten nog in overleg met de sectoren besproken worden. De bedoeling is dat dit voorstel begin dit jaar nog naar de Vlaamse Regering gaat voor principiële goedkeuring.

Tegen 2050 moeten uiteindelijk alle doelen effectief realiteit zijn. Het motto voor implementatie-overleg luidt: iedereen die een inspanning levert krijgt inspraak, wie geen inspanning levert krijgt geen inspraak. Het is belangrijk dat de instrumenten goed afgesteld zijn op het motiveren van de private sector, want waar onvoldoende maatregelen getroffen worden tegen 2020, dringen zich verplichtingen op.

Meer informatie: www.natura-2000.be/instandhoudingsmaatregelen

Het Mina-advies stelt voor dat beheersovereenkomsten een minimale looptijd van 6 jaar zouden hebben. Mogelijke instrumenten die gebruikt kunnen worden voor de inrichting zijn bv. de natuurprojectovereenkomsten, subsidies voor eenmalige werken, subsidies voor bosvorming en natuurinrichtingsprojecten. Voor bosvorming bestaat ook een boscompensatiefonds, dat nu enkel gebruikt kan worden door publieke rechtspersonen. Wij pleiten er echter voor, net als de Minaraad, om

deze ook voor de privé te benutten, want daar komen de fondsen immers ook vandaan. Beheersovereenkomsten van PDPO, die interessant zijn voor kleine percelen, moeten in de toekomst wel rechtszekerheid geven wanneer de grondgebruiker verandert.

Het instrument verwerving zal door de verbreding van kennis bij andere sectoren minder dan vandaag de voorkeursoptie zijn. Wij zijn van mening dat verwerving kan gebruikt worden bij

gespecialiseerde onrendabele habitat-types, waar de privé het beheer niet wil doen, maar wij gaan niet akkoord dat het instrument gebruikt kan worden voor vervolledigingsaankopen. Het Mina-advies stelt ook dat de verwerving Natura 2000 als prioriteit moet nemen. Er moet een rechtstreeks verband zijn in het natuurdecreet met de SBZ, nu moet de grond immers eerst reeds in het VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) liggen om tot de uitbreidingszone van een reservaat te behoren.

Er zou meer transparantie moeten komen in visiegebieden van reservaten en uitbreidingszones. Zowel het Mina-advies als wijzelf pleiten voor een publiek gekend kader met criteria met betrekking tot zonering van voorkeurecht:

- 1) Doelmatigheidstoets t.o.v. andere kandidaat-kopers.
- 2) Geen voorkeurecht binnen familie tot de derde graad.
3. Niet als er erkend beheer is dat ongewijzigd zou blijven.

De aanpak van predatie op SBZ's gebeurt best via soortenbeschermingsprogramma's. Wij vragen om deze ook op te kunnen nemen in de wildbeheerplannen van WBE's of Wildbeheereenheden. Als instrumenten voor een flankerend beleid vragen wij de vrijstelling van schenkingsrechten en onroerende voorheffing, bovenop de vrijstelling van successierechten, alleszins voor wie engagementen neemt. Er zou ook een Natura 2000-premie kunnen komen ter compensatie voor randvoorwaarden door landbouwers, investeringssteun voor best beschikbare technologieën voor bedrijven, aankoopplicht voor grondenbank, kapitaalschadecompensatie.

Al deze instrumentaria zullen maar met effect kunnen ingezet worden indien kennis, inzicht, vertrouwen, begeleiding en samenwerkingsbereidheid bestaan bij de actoren op het terrein, daarin ondersteund door hun respectievelijke organisaties. De Minaraad beveelt daarom aan om deze steun wetelijk te verankeren zodat de betrokken organisaties voorzien worden van voldoende middelen om engagement te nemen, de zogenaamde capaciteitsopbouw voor private beheerders.

Particulier Natuurbeheer vandaag beheer in de praktijk gebracht

> Auteur: Rino Jans // Bron: Themanummer Particulier Natuurbeheer
'De Levende Natuur, 113 (5), September 2012

Particulier natuurbeheer bestrijkt een breed spectrum van 'niets doen' tot actieve natuurontwikkeling. In dit artikel wordt ingegaan op de vraag hoe particuliere grondeigenaren natuurbeheer in praktijk brengen. Hierbij vormt de persoonlijke ervaring met particulier natuurbeheer vanuit het beheer en vanuit de overheid de basis. Hieronder worden kenmerken beschreven die representatief zijn voor de groep particulieren, maar ze zijn zeker niet op alle particulieren van toepassing. Eén van de kenmerken van particulier natuurbeheer is bijvoorbeeld een 'eigen' wijze van werken, een persoonsgebonden aanpak. Dit artikel beperkt zich tot particuliere landgoedbezitters, dat wil zeggen landgoederen die persoonlijk of familiebezit zijn. Onder een landgoed wordt hier verstaan een combinatie van bos/natuur, woning en meestal, maar niet altijd, landbouwgrond. Agrarisch natuurbeheer blijft buiten beschouwing.

Motieven

De motieven voor particulier beheer zijn al vaker aan bod gekomen. Voor het begrijpen van de praktijk is het belangrijk om toch opnieuw op die motieven in te gaan. Er zijn binnen de particuliere landgoedbezitters twee hoofdgroepen te onderscheiden: zij die het landgoed hebben geërfd en zij die het hebben gecreëerd. Voor de eerste hoofdgroep is natuurbeheer een gegeven. Het is een vanzelfsprekende opgave om het landgoed in stand te houden en het aan de volgende generatie door te geven. Opvallend is dat maar weinig landgoedbezitters hiervan hun carrière maken. Dat is ook logisch, omdat er meestal pas op gevorderde leeftijd wordt geërfd. De gemiddelde leeftijd in deze groep is

duis hoog en de meeste landgoedbezitters hebben dan al een maatschappelijke carrière buiten de natuursector achter de rug. Hiermee hangt samen dat er vaak geen overdracht van kennis plaatsvindt, althans geen kennis van natuurbeheer. Velen krijgen het landgoed onvoorbereid in de schoot geworpen. Het is dus een 'opgave', zeker in de huidige tijd waarin het moeilijk is om de eindjes aan elkaar te knopen.

Dat het een opgave is, betekent overigens zeker niet dat het natuurbeheer zonder plezier en liefde voor de natuur plaatsvindt. Voor de tweede hoofdgroep is natuurbeheer een bewuste keuze, die meestal pas rond de pensioengerechtigde leeftijd wordt gemaakt. Er zijn binnen deze hoofdgroep twee deelgroepen te onderscheiden: agrariërs en mensen die buiten de groene sector een vermogen hebben opgebouwd. Voor agrariërs is natuurbeheer een manier om het land in de familie te houden wanneer het agrarische bedrijf onvoldoende perspectief geeft, vanwege de marktomstandigheden of door het ontbreken van een opvolger. Voor de andere deelgroep is het stichten van een landgoed een manier om in een prettige woonomgeving de oude dag door te brengen. En vaak gaat dat gepaard met de wens om iets van blijvende waarde na te laten, anders dan kapitaal. Bij het overnemen of stichten van een landgoed staat geldelijk gewin meestal niet voorop. Het behouden van een landgoed is in deze tijd ook niet de meest voor de hand liggende manier om geld te verdienen.

Het doel is in de eerste plaats het in stand houden van het landgoed. Dit is dan ook de openingszin van de meeste landgoed beheervisies en -plannen. Het landgoed moet zichzelf kunnen

bedruipen, zonder vreemd vermogen. Daarvoor is een zeker rendement onontbeerlijk alsook ondernemerschap.

Denkkader

Naast de motivatie is het, om natuurbeheer door particulieren te kunnen begrijpen, belangrijk om stil te staan bij hun kijk op natuur en op bezit, hun denkkader. Om te beginnen hebben de meeste particuliere landgoedbezitters geen natuurgerichte opleiding genoten. Het zijn doorgaans geen natuurvorschers, die hun jeugd hebben doorgebracht met de uitgaven van 'Jongens en Wetenschap'. Het denkkader wordt gekenmerkt door de begrippen rentmeesterschap, natuurschoon en behoud. Het rentmeesterschap komt voort uit agrarische of jachttraditie, waaronder ook de houtteelt valt.

De natuur is er om de mens te dienen en de mens heeft de taak om, als een goed rentmeester, te zorgen voor de natuur. Houtoogst en jacht zijn in dit denkkader vanzelfsprekend en passend binnen van jongs af aangeleerde normen. Het natuurschoon komt voort uit de beleving van de natuur als toeschouwer, de natuur om van te genieten, de natuur als romantisch decor. En het behoud staat voor het bewaren van wat er is of het terugbrengen van wat er was. Dynamiek en ontwikkeling vormen geen evident uitgangspunt.

Het natuurdenkkader van de meeste particuliere landgoedbezitters verschilt nogal van het denkkader van de meeste professionele natuurbeheerders, waar natuur een intrinsieke waarde heeft en waar biodiversiteit en natuurlijkheid sleutelbegrippen zijn. De mens beperkt zich tot het regelen van de randvoorwaarden waarbinnen de natuur zijn gang moet kunnen gaan.

Voor de professionals hoeft de natuur niet mooi te zijn en ook niet te worden benut. En waar de natuurlijke dynamiek ontbreekt, moet de beheerder met het oog op de biodiversiteit die zelf inbrengen. Anders dan de professionals redeneren de meeste particulieren niet vanuit ecosystemen, successie of biodiversiteit. Ook belangrijk is de visie op bezit en daarmee samenhangend de visie op maatschappelijk nut van landgoederen.

Voor particuliere landgoedbezitters is heel belangrijk dat zij zelf bepalen wat er gebeurt en niet de overheid of de maatschappij. Dat wil zeker niet zeggen dat hun landgoederen geen maatschappelijk nut hebben en ook niet dat ze het landgoed alleen voor zichzelf willen houden. Voor de meeste particulieren bestaat het maatschappelijk nut uit de waarde die natuur heeft voor waterberging, koolstofvastlegging, en dergelijke. Het landgoed heeft maatschappelijk nut door er te zijn. Daarnaast is het grootste deel van de landgoederen opengesteld voor bezoekers en die zijn welkom, zolang ze zich houden aan de voorwaarden die de eigenaar stelt.

Economisch kader

De meeste particulieren worden niet primair gedreven door natuurdoelstellingen. Natuurontwikkeling is in beheervisies zelden de hoofddoelstelling. Kenmerkend is dat de natuurambities worden bepaald door economische randvoorwaarden. Zolang natuurbeheer en -ontwikkeling niet te veel ten koste gaan van inkomsten, of juist een bron van inkomsten vormen, is daarvoor volop ruimte. Mede om deze reden is natuurvolgend bosbeheer bij particuliere eigenaren een groot succes geworden. Deze vorm van bosbeheer past prima in het economische plaatje, omdat er door gebruik te maken van natuurlijke verjonging enorm op de (herplant)kosten kan worden bespaard. Ook natuurontwikkeling is voor particulieren in economisch opzicht zeer interessant. Het omzetten van de landbouwgrond in natuur (bijvoorbeeld schraal grasland) levert om te beginnen een bestemmings- ➔

Een aan te raden literatuur voor al onze leden is het themanummer Particulier natuurbeheer van De Levende Natuur, 113 (5), september 2012. Het nummer is te verkrijgen door 15 euro over te maken op IBAN BE17000170178921 t.n.v. abonnementenadministratie De Levende Natuur, Wageningen (NL), o.v.v. 'DLN-Particulier natuurbeheer, sept. 2012' en uw adres

wijzigingscompensatie op. Deze subsidie compenseert de waardedaling van de grond, die het gevolg is van de bestemmingswijziging van 'dure' landbouwgrond naar 'goedkope' natuurgrond. Door de bestemmingswijzigingscompensatie verandert 'dood' vermogen in 'levend' investeringskapitaal, terwijl de grond in bezit blijft. Volgens wordt met inrichtingsubsidie natuur ontwikkeld.

Door de beheersubsidie en de inzet van eigen arbeid kan de grond vervolgens tegen lage kosten worden beheerd. Door creatief ondernemerschap vinden particulieren vaak additionele financiering om het economische plaatje rond te krijgen. Daarbij kan worden gedacht aan een vergoeding voor waterberging, of 'rode' ontwikkeling (bijvoorbeeld woningbouw). Verliesgevende landbouwgrond wordt zo rendabele natuur en het levert ook nog investeringskapitaal op. Economische randvoorwaarden bepalen niet alleen of er natuur wordt ontwikkeld, maar ook welke. Het zal niet verbazen dat particulieren bij natuurontwikkeling meestal kiezen voor beheertypen die nog inkomsten genereren, zoals bos en halfnatuurlijk grasland, en daarmee ook voor beheertypen met

relatief lage natuurambities. Deze beheertypen sluiten ook beter aan bij het eerder beschreven denkkader en in het geval van agrariërs passen ze ook beter in de agrarische bedrijfsvoering. Maar er zijn er ook die kiezen voor beheertypen met hogere natuurambities.

Kennis

De meeste particuliere landgoedbezitters hebben geen specifieke opleiding natuurbeheer gevolgd. Doorgaans hebben ze het beheren van natuur al doende geleerd. Ook hebben ze meestal een maatschappelijke carrière achter de rug voordat ze natuurbeheerder worden. Ze zijn door de wol geveerd en daardoor niet gemakkelijk te overtuigen. Vandaar de 'eigen' wijze van beheren. Particulieren maken graag gebruik van 'gratis' voorlichting via excursies en themabijeenkomsten.

En ook gratis advies, bijvoorbeeld via het 'ledenbezoek' van de Bosgroepen, wordt hoog gewaardeerd. Daarnaast werd op ad hoc basis gebruik gemaakt van betaald advies. Ook tonen particulieren een behoefte aan cursussen, maar de kosten vormen vaak een te hoge drempel. Er wordt dus wel volop van de 'gratis' kennisboom gesnoept, maar niet structureel geïnvesteerd in

opleiding. Het ontbreken van kennis van natuurbeheer hoeft op zich geen probleem te zijn. Veel particulieren zoeken structurele samenwerking met professionele beheerders, via commerciële adviesbureaus en intermediaire organisaties zoals de Bosgroepen, opgezet door eigenaren zelf. Bosgroepen zijn coöperaties van eigenaren, die zich richten op doelmatig bos- en natuurbeheer door samenwerking. Zij vormen een belangrijke schakel tussen beleid, onderzoek en praktijk. Ze vervullen een essentiële rol bij de doorstroming van kennis van het onderzoek naar de praktijk en vice versa. De Bosgroepen onderhouden met veel coöperatieleden een langjarige samenwerkingsrelatie, waarbij de Bosgroepen zorgen voor een bepaalde continuïteit in het beheer en een verbindende schakel vormen tussen verschillende generaties van eigenaren.

Aanpak

We hebben nu geconstateerd dat de drijfveer meestal het ontwikkelen of doorgeven van een landgoed aan de volgende generatie is, en waarbij het beheer is te kenmerken als rentmeesterschap en waarbij de beheerkennis voort komt uit 'eigen' wijsheid gecombineerd met externe adviezen. Het kan

Landgoederen

niet anders, of het praktische beheer is een reflectie van deze constatering. Toch zijn binnen het praktische particuliere natuurbeheer drie stijlen te herkennen:

De doe-het-zelvers :

onder de landgoedbezitters voeren zelf het beheer uit. Er wordt vaak gebruik gemaakt van ad hoc advies, maar uiteindelijk bepaalt de eigenaar op 'eigen wijze' wat er gebeurt en hoe. Opvallend is bij deze beheerstijl dat een structurele aanpak en een langere termijn planning meestal ontbreken. Ieder jaar bepaalt de eigenaar welke maatregelen in dat jaar nodig zijn. Dat leidt vaak tot het aanpakken van achterstallig onderhoud. Ook is opvallend dat het beheer vaak heel voorzichtig is. Voorzichtig in de zin van weinig ingrijpend en dus vaak ook weinig doortastend. In het bosbeheer zien we vaak 'matige laag dunningen' ofwel het weghalen van kwijnende bomen die de concurrentiestrijd toch al verloren hebben, tegenover 'hoog dunningen' waarin het kronendak wordt ingegrepen om de strijd tussen concurrenten in het voordeel van de beste exemplaren te beslechten. Bij de doe-het-zelvers ontbreekt vaak ook een bedrijfsmatige aanpak. Er worden vaak vermijdbare

maatregelen genomen, die kosten verhogend zijn. Het gaat dan vaak om maatregelen met een esthetisch karakter, zoals het opruimen van takken. Het beheer van de doe-het-zelver is dus weinig professioneel en minder effectief en efficiënt. In positieve bewoordingen is het beheer ook conservatief te noemen, in de zin van gericht op het behoud van de uitgangssituatie. In bossituaties leidt dat vaak tot reser vaatachtige situaties, die ook een hoge natuurkwaliteit kunnen hebben.

De hands-on ondernemers :

benaderen het beheer wél bedrijfsmatig. Ze beheren het landgoed als een onderneming. Ze willen nadrukkelijk zelf aan het roer staan. Om 'out-of-pocket' kosten te besparen doen ze veel zelf, voor zover de beschikbare tijd dat toelaat en voor zover het aangename, uitdagende werkzaamheden zijn die aansluiten bij de eigen vaardigheden. Werkzaamheden die de eigenaar niet zelf kan of wil doen, worden uitbesteed, maar hij zit er met de neus bovenop. De hands-on ondernemer maakt gebruik van deskundig advies en is bereid om voor goed advies een goede prijs te betalen. De hands-on ondernemer wil wel stap voor stap door de adviseur meegenomen worden door het proces

en steeds op basis van de aangeleverde informatie zelf besluiten nemen. De adviseur heeft hier de rol van een 'sparringpartner', waarbij de adviseur inhoudelijke kennis inbrengt en de landgoedeigenaar ondernemerschap. De kwaliteit van het beheer van de hands-on ondernemer hangt af van de mate waarin de eigenaar ontvankelijk is voor het ingewonnen advies. Bij een succesvol partnerschap wijkt de kwaliteit in essentie niet veel af van dat van terreinbeherende organisaties.

De hands-off ondernemer:

wil dat het landgoed deskundig en efficiënt wordt beheerd, zonder daarbij zelf al te veel inhoudelijk betrokken te zijn. Hij stelt de kaders vast waarbinnen een deskundige beheerder kan opereren. Vaak wordt er gewerkt met beheerovereenkomsten, waarbij de beheervisie of het beheerplan de belangrijkste kaderstellende documenten vormen. De beheerder stelt op basis van het beheerplan jaarlijks een werkplan op, dat wordt voorgelegd aan de eigenaar en na afloop van het jaar vindt verantwoording plaats via een beheerverslag. Deze werkwijze leidt inherent tot een planmatige aanpak en komt overeen met het beheer van terreinbeherende organisaties.

Monumentenwacht

Meerjarenonderhoudsplan met kostenraming

> Auteur: Monumentenwacht vzw
www.monumentenwacht.be

Met meerjarenonderhoudsplan met kostenraming wil Monumentenwacht een gebruiksvriendelijk document aanreiken dat de leden helpt om de kosten voor het onderhoud van hun eigendom te schatten en te plannen.

Het meerjarenonderhoudsplan bevat: een korte omschrijving van de uit te voeren werken, gegroepeerd per type werk en uitvoerder (zoals schilderwerken, buitenschrijnwerk), een aanbeveling voor de planning en de frequentie van de werken (eenmaal per jaar, om de vijf jaar) en de hoeveelheden of aantallen en de geraamde kostprijs.

Een meerjarenonderhoudsplan opmaken is maatwerk. Er wordt daarom in hoge mate rekening gehouden met de specifieke noden en de situatie van de eigenaar-beheerder. Verder wordt er ook rekening gehouden met de randvoorwaarden voor de uitvoering van het onderhoud, zoals budgetten en tijd, de bewaringstoestand en de toegankelijkheid van het gebouw, en het type eigenaar-beheerder (gemeentelijke overheden/kerkraad/particulier).

De raming en de onderhoudsplanung zijn gebaseerd op de aanbevelingen uit de rapporten van de bouwkundige monumentenwachters en op een bijkomend plaatsbezoek.

De kostprijsanalyse past in de aandachtsverschuiving van restauratie naar goed beheer en regelmatig onderhoud:

De nood aan een kostenraming en een meerjarenplanung voor het onderhoud bij de geadviseerde onderhoudswerken

bleek uit zowel de ledenenquête als de pilotprojecten bij particulieren. De Vlaamse overheid benadrukt steeds meer het belang van onderhoud en goed beheer. Een van de beleidslijnen in de beleidsnota 2009-2014 van Vlaams minister Geert Bourgeois is dat hij het zwaartepunt verplaatst van de financieringen van restauratie naar onderhoud, beheer en herbestemming.

Ook de wetgeving rond kerkraden in Vlaanderen werd met het decreet van 7 mei 2004 aangepast. Sindsdien moeten kerkraden een meerjarenbegroting opmaken, ook voor werken aan het patrimonium. De kostenraming en de planning van de onderhoudswerken kan hen daarbij op weg helpen.

Wenst u een beroep te doen op Monumentenwacht voor een kostprijsanalyse of wilt u meer inlichtingen? Neem dan contact op met Manoëlle Verbeeck, adviseur kostprijsanalyse.

Wegens grote vraag naar deze dienstverlening zullen nieuwe aanvragen pas worden ingepland in 2013.

Verzekeringen voor bos

De Koninklijke Bosbouwmaatschappij, KBBM, biedt als service aan haar leden twee interessante verzekeringen: de collectieve verzekering voor de burgerlijke aansprakelijkheid bossen en de Amifor verzekering tegen bosbrand, beiden aan zeer goed tarief.

Bosverzekering tegen de burgerlijke aansprakelijkheid

La RC "forêts" est une assurance collective, c'est-à-dire prise par la Société Royale Forestière de Belgique pour ses membres qui en font la demande et se sont acquittés du montant de la prime. La prime est de 0,95 €/ha de forêts avec un minimum de 20 € par dossier. L'entiereté de la superficie forestière doit être déclarée.

Wat is allemaal verzekerd?

La police d'assurance couvre la responsabilité civile des assurés pour les dommages, tant corporels que matériels et immatériels, causés aux tiers. Est assuré le propriétaire, usufruitier, gardien ou gestionnaire de bosquets, haies, arbres isolés ou en alignement. La garantie s'étend: aux dommages résultant de la gestion de de la forêt, aux dommages matériels subis par les préposés pendant ou à l'occasion de leur fonction, aux troubles de voisinage résultant d'accidents.

La garantie est par contre exclue pour tous les dommages causés directement par un acte d'exploitation forestière, tels que l'abattage, le débardage, le transport des arbres effectués par l'assuré ou par son préposé en vue de la vente. Il s'agit donc bien d'une assurance destinée aux propriétaires, et non à l'exploitation ou l'entretien des bois.

Le cas de sinistres les plus fréquents sont la chute d'un arbre ou d'une branche, endommageant une voiture circulant sur la route, une clôture, une habitation, un pylône GSM ou du bétail

paissant dans une prairie voisine. L'assurance RC "forêts" comporte également un volet "protection juridique". Ainsi, Ethias assumera la défense de l'assuré et de ceux dont il est civilement responsable, d'une part devant la juridiction pénale où il est cité à la suite d'un fait couvert par sa responsabilité civile, d'autre part devant les juridictions civile ou administrative en cas d'action mettant en cause un responsable assuré par le contrat.

Verzekering tegen bosbrand Amifor

Une assurance contre l'incendie forestier, créée par des forestiers pour des forestiers. Amifor couvre les propriétaires forestiers belges, tant publics que privés, contre l'incendie forestier. En 40 ans, Amifor s'est positionnée comme le premier assureur belge contre l'incendie forestier.

L'objectif consiste à offrir un véritable service aux membres de la SRFB en leur proposant une couverture « incendie » à un prix défiant toute concurrence. Pour y parvenir, Amifor s'est fixé quelques principes:

1. Simplifier les procédures
2. Travailler sans courtier, grâce à la bonne implantation de la SRFB
3. demander une prime forfaitaire, quels que soient l'essence et l'âge du peuplement
4. Offrir une indemnisation forfaitaire en cas de sinistre, modulée selon l'essence et la qualité du peuplement
5. Appliquer une franchise peu élevée (actuellement 326 €)
6. Sans oublier le bénévolat des administrateurs.

Actuellement, Amifor assure 43.300 ha, appartenant à 770 affiliés, parmi lesquels une quarantaine de grosses communes forestières. Une prime défiant toute concurrence : 2,42 €/ha, soit environ 0,05 % des montants assurés. La prime minimum est de 15 €/ha. Cette prime est forfaitaire quels que soient les essences, les âges ou les types de

peuplements assurés. Amifor demande d'assurer au minimum tous les peuplements résineux de moins de 35 ans (là où le risque est maximum), l'assuré restant libre d'assurer les résineux plus âgés ou les peuplements feuillus.

Voor meer inlichtingen over deze verzekeringen of de benodigde documenten neemt u beste contact op met KBBM, voor verzekering via KBBM aan bovenvermelde tarieven wordt lidmaatschap verwacht.

Meer info op de website:
www.srfb.be/fr/assurances

advies . beheer . planning

Frederik Vaes
0473 22 39 50

Geert Bruynseels
0475 71 27 23

www.dcb-net.be

Het uitgebreide cursusaanbod van Inverde omvat voor elk wat wils. In het voorjaar van 2013 kan je onder andere kiezen uit onderstaande opleidingen. Het volledige aanbod kan je raadplegen op de website van Inverde: www.inverde.be.

Inverde

Brandhout maken

Wanneer de prijs van de stookolie stijgt, gaat dat meestal gepaard met een grotere vraag naar brandhout. Veel mensen vinden het dan interessant om zelf een lot brandhout aan te kopen. Maar hoe ga je dan verder te werk? Je moet bomen vellen, in stukken verzagen, klieven, stapelen ... Tijdens deze cursus leer je alle stappen die komen kijken bij het klaarmaken van brandhout, van het verzagen van de boom tot het stapelen van de bruikbare stukken brandhout.

Data: dinsdag 5 februari 2013

Plaats: Loppem-Zedelgem

Prijs: 80 euro (korting voor studenten en werkzoekenden)

Verwarmen met hout

Is verwarmen met hout wel goed voor het milieu? En voor je portefeuille? Hoe droog moet hout zijn om te kunnen stoken? Wat bestaat er ondertussen op het vlak van houtkachels en aanverwanten? En welke installatie is het best voor jouw woning? Tijdens deze cursus krijg je een duidelijk én milieubewust antwoord op al deze vragen. Verder leer je meer over verschillende soorten brandstof: houtblokken, chips en pellets. Je leert hoe het verbrandingsproces precies verloopt en welk afvalhout je beter links laat liggen. En met deze kennis haal je het beste rendement uit je brandhout. Nergens in Vlaanderen zal je meer informatie vinden over verwarmen met hout dan hier, want de cursus bundelt informatie en ervaringen uit verschillende landen.

Data: dinsdag 26 februari 2013

Locatie: Mariakerke (Oost-Vlaanderen)

Prijs: 30 euro (korting voor studenten en werkzoekenden)

Aanplantingen in tuinen en parken

Wie een tuin heeft, plant daar waarschijnlijk regelmatig nieuwe planten in. Dat kunnen vaste planten zijn, maar ook bodembedekkers, bomen, struiken of een haag. Tijdens deze opleiding leer je waar rekening mee te houden bij het maken van de juiste plantenkeuze. Hoe interpreteer je een plantencatalogus en wat is kwaliteitsvol plantgoed. Daarnaast verneem je welke voorbereidende werken je best kan treffen. Wat is een goede planttechniek? Uiteindelijk gaan we ook de handen uit de mouwen steken.

Datum: donderdag 20 maart of vrijdag 21 maart 2013

Plaats: Antwerpen of Sint-Pieters-Leeuw (Vlaams-Brabant)

Prijs: 80 euro (korting voor studenten en werkzoekenden)

Planmatig bomenbeheer

Door planmatig te werken kun je je bomenbeheer een pak overzichtelijker, kostenefficiënter en kwaliteitsvoller maken. Door een bomeninventaris op te maken krijg je een overzicht op het aantal bomen dat je te beheren hebt, waar ze staan en welk beheer ze juist vragen. Het ontwikkelen van een bomenvisie schept duidelijkheid in de doelstellingen voor je bomenbestand op lange termijn en in het bomenbeheerplan vind je terug welke beheerwerken of maatregelen moeten genomen worden om het gewenste eindbeeld te bereiken of te behouden. Zo wordt het ook eenvoudig om werkplannen op te maken en dus de nodige mensen en middelen vrij te maken om je bomen te beheren.

Tijdens deze tweedaagse cursus gebruiken we als leidraad de 'Richtlijn voor het opstellen van een beleids- en beheerplan voor bomen - het bomenplan' van het Agentschap voor Natuur en Bos. Door middel van theoretische lessen en praktijkoefeningen in kleine groepjes leer je hoe een bomenplan wordt opgemaakt en hoe je ermee kunt werken.

Datum: donderdag 25 maart en vrijdag 26 april 2013

Plaats: Sint-Pieters-Leeuw

Prijs: 150 euro

Voor alle opleidingen is vooraf inschrijven verplicht. Dat doe je via www.inverde.be of telefonisch op 02 658 24 94

→ De Raad van Bestuur wenst alle leden het allerbeste voor 2013!

Samenwerking VLM

De Vlaamse Landmaatschappij en Landelijk Vlaanderen gaan nauwer samenwerken op het platteland.

@LandelijkVlaanderen: volg ons op

Landelijk Vlaanderen @LandelijkVia

VLM en Landelijk Vlaanderen gaan nauwer samenwerken op het platteland - samenwerkingsovereenkomst ondertekend!

PEFC International @PEFC

Europe's forests can combat climate change

Landelijk Vlaanderen @LandelijkVia

Forum for the Future of Agriculture - 5 maart 2013 te Brussel
landelijkvlaanderen.be/node/333#.UOq...

Vlaanderen in Actie @VIA_Vlaanderen

Vlaamse Regering keurt oprichting Plattelandsfonds goed -

Natuur en Bos @natuurenbos

Minister Schauvliege reserveert 1.000.000 € op bossencompensatiefonds voor aankopen van gronden voor bebossing: bit.ly/wAL22b

VILT vzw @vilt_nieuws

"Agriflanders 2013 wordt opnieuw een succes"
vilt.be/Agriflanders_2...

Woensdag 9 januari 2013

De Vlaamse Landmaatschappij en Landelijk Vlaanderen ondertekenden op 9 januari een samenwerkingsovereenkomst. De overeenkomst wordt voor de periode 2013 – 2015 gesloten met de intentie de samenwerking op lange termijn uit te bouwen.

Beide organisaties slaan de handen in elkaar om elkaar beter te informeren over ieders activiteiten en specifieke knelpunten en om de mogelijkheden te onderzoeken tot samenwerking op het Vlaamse platteland tussen de VLM en de eigenaars en gebruikers van het platteland.

Het merendeel van de land-, bos- en natuureigenaars hebben weinig kennis van het Vlaamse plattelandsbeleid, de regelgeving, de projecten, de instrumenten en de betrokken organisaties. Het gaat ook dikwijls om ingewikkelde en onderling afhankelijke beleidsmateries. De niet geïnformeerde landbeheerders voelen zich in de steek gelaten en stellen zich bij de start van een project soms wantrouwig op. Deze samenwerkingsovereenkomst wil daar verandering in brengen.

Zo zal Landelijk Vlaanderen landbeheerders al in een vroeg stadium van een inrichtingsproject of plattelandsinitiatief in dialoog brengen met de VLM. Dat zorgt ervoor dat eigenaars actief zullen meedenken over mogelijke oplossingen voor verschillende inrichtings- en beheerknelpunten en ook over hun rol als beheerder van het platteland, wat leidt tot maatschappelijk gedragen projecten en een duurzaam platteland.

VLM en LV willen deze overeenkomst al in 2013 vorm geven door infomomenten voor landbeheerders te organiseren, de dialoog tussen landbeheerders en VLM te versterken in drie inrichtingscases (De Lierman, Veldgebied Brugge en de Wijers) en een aantal thema's dieper te onderzoeken in functie van het zoeken naar 'gedragen' oplossingen voor de verschillende inrichtings- en beheerknelpunten binnen de projecten.

Dé beheerder van landbouwgrond in Vlaanderen en Wallonië
Gespecialiseerde makelaar van landelijke goederen

Avenue Pasteurlaan 23
1300 Wavre
Tel. +32(0)10/23.29.00
Fax +32(0)10/23.29.09
www.agriland.be

Ledeninformatie

Activiteitenkalender 2013

Forum for the Future of Agriculture

Op 5 maart 2013 heeft in Brussel, in ontmoetingscentrum The Square, de zesde editie plaats van het inmiddels beroemde Forum for the Future of Agriculture, georganiseerd door de European Landowners Organisation en Syn-genta. De vorige editie heeft maar liefst 1200 belangstellenden mogen ontvangen, wat deze samenkomst tot een van de belangrijkste Europese Landbouwfora maakt. De editie van dit jaar heeft als thema 'Meeting the Food & Environmental Challenge -Sustainable intensification of food production'. Landelijk Vlaanderen nodigt al haar leden uit op dit evenement en zal zelf aanwezig zijn met een infostand.

Wanneer: 5 maart 2013

Locatie: The Square, Brussel

Prijs: gratis voor leden Landelijk Vlaanderen

Inschrijven: kan online via <http://www.forumforagriculture.com>

Contact: ELO vzw // 67 rue de Trèves,
B - 1040 Bruxelles

Tel.: 00 32 (0)2 234 30 00

Fax: 00 32 (0)2 234 30 09

info@forumforagriculture.com

Landbouwstudiedag Universiteit Gent

Op woensdag 6 februari 2013 organiseert de Universiteit van Gent de jaarlijkse Landbouwstudiedag waarop onze voorzitter Philippe Casier een voordracht geeft onder de titel 'Sturing van Vlaamse landbouw vanuit maatschappelijke keuzes'. De definitieve dagagenda zal weldra op de website verschijnen en per nieuwsbrief worden toegestuurd.

Datum: woensdag 6 februari 2013

Locatie: Auditorium Oehoe (E1.002), Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen,
Universiteit Gent.

Prijs: 35€: Betaling kan via overschrijving of factuur. Bij overschrijving kan er geen factuur nagestuurd worden.

Inschrijven: kan via de website:

www.agecon.ugent.be/landbouwstudiedag

Kijk regelmatig op onze website voor meer informatie over de komende activiteiten.

Landelijk Vlaanderen stelt alles in het belang van een efficiënte begeleiding van de leden. Daarom willen wij u vragen, geheel vrijblijvend ons uw gegevens en die van uw eigendomsstructuur te bezorgen opdat wij deze gegevens kunnen actualiseren in onze databank. Vanzelfsprekend wordt deze informatie uitsluitend gebruikt voor het verfijnen van onze database, en nooit aan derden verspreid.

Om de werkingsdoelstellingen in de toekomst verder te kunnen uitbouwen vragen wij u, uw vrijgevege jaarlijkse **bijdrage voor 2013** spoedig te willen betalen, zoals vermeld in de verstuurd ledenbrief die wij in december verstuurd.

LEES DE LEDENBRIEF 2012 OP DE [WEBSITE: WWW.LANDELIJKVLAANDEREN.BE](http://WWW.LANDELIJKVLAANDEREN.BE)

Uw **eigendomsstructuur** is voor ons van groot belang om druk te kunnen uitoefenen op het beleid. Kunnen zeggen dat Landelijk Vlaanderen 40 000 ha in Vlaanderen vertegenwoordigt, geeft onze standpunten en meningen meer kracht. Deze gegevens zijn strikt vertrouwelijk en enkel voor intern gebruik van de vereniging. U heeft het recht ten allen tijde uw gegevens te raadplegen in onze **databank**. Iedere wijziging of aanvulling kan u overmaken aan het secretariaat. Alvast bedankt voor uw vertrouwen.

Nieuwsbrieven: voor ledenactiviteiten en de belangrijkste informatie

Het actualiseren van uw contactgegevens geeft ons de mogelijkheid om u vlugger, gericht en beter te begeleiden en te informeren. Het opgeven van uw e-mail adres maakt u vlugger en gemakkelijker bereikbaar door het verzenden van nieuwsbrieven met belangrijke informatie. U kan zich steeds inschrijven op onze nieuwsbrief door een mail te sturen naar:

mailing-subscribe@landelijkvlaanderen.tv

ABONNEER U NU OP ONZE GRATIS NIEUWSBRIEF VOOR LEDENACTIVITEITEN

Lidgeld 2013

Indien u uw lidgeld 2013 nog niet betaald heeft gelieve dit zo snel mogelijk te doen. Het lidgeld omvat 60€ (basisbijdrage) + 2€/ha (oppervlaktebijdrage). Bij de overschrijving graag "Lidgeld 2013 + naam en voornaam" vermelden. Dit kan op het rekeningnummer : IBAN BE37 3350 4426 9028 Bic : BBRUBEBB

Nieuwe leden kunnen zich inschrijven door betaling van het lidgeld, en daarbij schriftelijk hun steun te bevestigen voor Landelijk Vlaanderen vzw en haar doelstellingen. Wij bezorgen u graag ons inschrijvingsformulier.

Met landelijke groeten,

Philippe Casier
voorzitter

